

หลักสูตรการฝึกอบรมนรีเวชทางเดินปัสสาวะผู้ป่วยนอก

ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ชื่อหลักสูตร

การฝึกอบรมระยะสั้นด้านนรีเวชทางเดินปัสสาวะผู้ป่วยนอก
(Ambulatory Urogynecology)

ผู้รับผิดชอบ

สาขาวิชาเวชศาสตร์เชิงกรานสตรีและศัลยกรรมช่องมเสริม
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับสภาวะการที่มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รายงานว่าเมื่อกลางปี 2562 ประเทศไทย มีประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยรวมทั้งหมดประมาณ 69.3 ล้านคน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย 2562) ในจำนวนนี้ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปถึง 11.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ของประชากรทั้งหมด คาดว่าในปี พ.ศ.2564 จะมีจำนวนผู้สูงอายุ 13.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 20 (สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์) และ ในปี 2574 จะมี จำนวนผู้สูงอายุถึง 18 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28 (สังคมสูงอายุดระดับสุดยอด) ในประชากรสตรีที่เข้าสู่วัยหมดประจำเดือนและวัยสูงอายุนั้น การทำงานในระบบต่างๆ ของร่างกายจะมีประสิทธิภาพที่เสื่อมถอยลง ที่สำคัญคือจะมีการเปลี่ยนแปลงและทำให้เกิดอาการหรือความผิดปกติในการทำงานของระบบทางเดินปัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือตัวเองในการทำกิจวัตรประจำวัน จนมีผลให้ต้องเข้ารับการรักษาหรือเข้าสู่ภาวะพึ่งพิงในที่สุด

นรีเวชทางเดินปัสสาวะ หรือ Urogynecology เป็นวิชาแพทย์ที่เกิดขึ้นใหม่ในระยะ 20 ปี ที่ผ่านมา เพื่อดูแลสตรีที่มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอุ้งเชิงกราน โดยอุ้งเชิงกราน หมายถึง อวัยวะหรือส่วนประกอบที่อยู่ในกระดูกเชิงกราน ซึ่งประกอบด้วยระบบทางเดินปัสสาวะส่วนล่าง อวัยวะสืบพันธุ์ และระบบทางเดินอาหารส่วนปลาย รวมทั้งกล้ามเนื้อและระบบประสาทที่เกี่ยวข้อง เมื่อเกิดความผิดปกติหรือปัญหาของระบบใดระบบหนึ่ง ก็ทำให้เกิดผลกระทบต่ออวัยวะอื่นหรือระบบอื่นที่อยู่ใกล้เคียงไปด้วย สำหรับอาการหรือปัญหาที่เกิดจากความผิดปกติหรือความบกพร่องในหน้าที่ของอุ้งเชิงกรานที่พบบ่อยได้แก่ การกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ และอวัยวะในอุ้งเชิงกรานหย่อน ซึ่งเป็นผลมาจากการตั้งครรภ์ การคลอด ภาวะหมดประจำเดือน ความเสื่อมจากอายุที่มากขึ้น รวมทั้งสาเหตุอื่นๆ จากการสำรวจในประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยพบว่า ภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่หรือปัสสาวะเล็ดราคเป็นปัญหาที่พบบ่อยและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของสตรีวัยหมด

5. มีความสามารถในการประสานงานและบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการจากการสอบถามผู้เข้าบัณฑิต
3. รายได้จากค่าลงทะเบียนและอื่นๆ

โครงสร้างหลักสูตร

ระยะเวลาของการฝึกอบรมทั้งหมดรวม 3 เดือน โดยแบ่งช่วงเวลาของการปฏิบัติงานทางคลินิก ดังนี้

1. ปฏิบัติงานในหน่วยเวชศาสตร์เชิงกรานสตรีและศัลยกรรมช่องคลอดเสริม (2.5 เดือน)
2. การปฏิบัติงานต่างภาควิชา (0.5 เดือน)

ให้หมุนเวียนปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

สาขาวิชาศัลยศาสตร์ระบบทางเดินปัสสาวะและ/หรือสาขาวิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู 0.5 เดือน

วิธีการฝึกอบรม

บรรยายและฝึกปฏิบัติ

1. การบรรยายวิชาการ อภิปราย และซักถาม
2. การฝึกปฏิบัติทางคลินิก (OPD)

รายละเอียดหลักสูตร

สอนทฤษฎี และฝึกปฏิบัติภายใต้การควบคุมของอาจารย์แพทย์

เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร

การเป็นสูตินรีแพทย์ที่มีความรู้ ความชำนาญด้านนรีเวชทางเดินปัสสาวะผู้ป่วยนอก จะต้องมีความรู้ ปฏิบัติอยู่บนพื้นฐานแห่งจริยธรรม มีความรู้และความสามารถในการจัดการและดูแลสตรีที่มีปัญหาด้านนรีเวชทางเดินปัสสาวะที่ซับซ้อนเกินขีดความสามารถของสูตินรีแพทย์ทั่วไป ให้การบริหารอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งประกอบด้วยการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ มีวิจารณญาณในการประเมินสตรี และทักษะในการสื่อสารเพื่อการรับและส่งต่อ รวมทั้งมีการศึกษาค้นคว้าวิทยาการอย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาสังเขปของการฝึกอบรม

1. ความรู้พื้นฐาน

- กายวิภาคของทางเดินปัสสาวะส่วนล่างและอุ้งเชิงกราน (Anatomy of lower urinary tract and pelvic floor) ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกายวิภาคของทางเดินปัสสาวะส่วนล่างและอุ้งเชิงกรานที่ดี ที่จะนำไปใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยได้

- คัพภะวิทยาของทางเดินปัสสาวะและอุ้งเชิงกราน (Embryology of urinary tract and pelvic floor) ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการของทางเดินปัสสาวะส่วนล่างและอุ้งเชิงกราน

ตั้งแต่ระยะตัวอ่อนที่ดี เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจพยาธิกำเนิดของความผิดปกติของทางเดินปัสสาวะ ส่วนล่างและ อุ้งเชิงกราน

- สรีระวิทยาและเภสัชวิทยาของทางเดินปัสสาวะส่วนล่าง (Clinical physiology and pharmacology of the urinary tract) ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสรีระวิทยาและเภสัชวิทยาของทางเดินปัสสาวะส่วนล่างและอุ้งเชิงกรานที่ดี ที่จะนำไปใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยได้

2. โรคหรือภาวะที่มีความสำคัญ

Urinary incontinence

Pelvic organ prolapse

3. หัตถการ และ/หรือ การแปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

- เทคนิคการตรวจวินิจฉัยทางคลินิก (Clinical diagnostic techniques) ควรมีความสามารถในการซักประวัติ ตรวจร่างกายผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของโรคทางนรีเวชทางเดินปัสสาวะ รวมถึงสามารถส่งตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม แปลผลการตรวจ ให้การวินิจฉัยที่ถูกต้องและให้การรักษาที่เหมาะสม รวมทั้งประเมินผลการตรวจและการรักษา

4. ความรู้ทางด้านบูรณาการ

- การวิพากษ์งานวิจัย (Critical appraisal) ควรมีความสามารถในการอ่านและวิพากษ์งานวิจัยทางคลินิกได้

- จริยธรรมและกฎหมาย (Ethical and legal aspects) ควรมีความสามารถอภิปรายความรู้ด้านจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา

- ประสบการณ์ด้านบริหารจัดการ (Administrative experiences) ควรได้รับมอบหมายความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ในอนาคตต่อการบริหารจัดการในการให้บริการในคลินิกผู้ป่วยนอก

ระยะเวลา 3 เดือน

สถานที่บรรยาย ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามคำแหง

สถานที่ฝึกปฏิบัติ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามคำแหง

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมแล้ว เป็นสมาชิกของราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรฯ ในสาขาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
2. เป็นผู้ที่ได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรจากสถาบันต่างประเทศที่เทียบเท่าคุณสมบัติในข้อ 1 โดยการรับรองของราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย
3. เป็นแพทย์ประจำบ้านปีสุดท้ายในสาขาวิชาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา
4. เป็นผู้ที่มีสิทธิสอบเพื่อหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรฯ สาขาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา

กรณีที่ต้องสอบวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยาไม่ได้ให้ถือว่าไม่มีสิทธิสมัครสอบ

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม รุ่นละ 1 คน

ค่าลงทะเบียน คนละ 20,000 บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะในการดูแลปัญหาด้านนรีเวชทางเดินปัสสาวะที่พบบ่อยได้อย่างมีมาตรฐานตามองค์ความรู้ที่ถูกต้องและทันสมัย
2. มีการพัฒนาหรือยกระดับการดูแลสตรีที่มีปัญหาอุ้งเชิงกรานของประเทศไทยในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ให้มีคุณภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

ผู้รับผิดชอบโครงการ สาขาวิชาเวชศาสตร์เชิงกรานสตรีและศัลยกรรมช่องมเสริม
ภาควิชาสูติศาสตร์ – นรีเวชวิทยา
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ผู้ดูแลการฝึกอบรม ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงจิตติมา มโนนัย บาร์ทเล็ทท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงรุจิรา วัฒนายิ่งเจริญชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์คมกฤช เอี่ยมจิรกุล
รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอรวิ ฉินทกานันท์
พว.ศิริรัตน์ สฤษดิ์อิทธิภักษ์

เจ้าหน้าที่ประสานงาน นางสาวณัฐนันท์ ปานทอง
ภาควิชาสูติศาสตร์ – นรีเวชวิทยา
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
อาคาร 1 ชั้น 4 โทร. 02-201-2167